

gigantiškoji
dotštenija
(Sokotra)

medagaskarinė ravenala
(Madagaskaras)

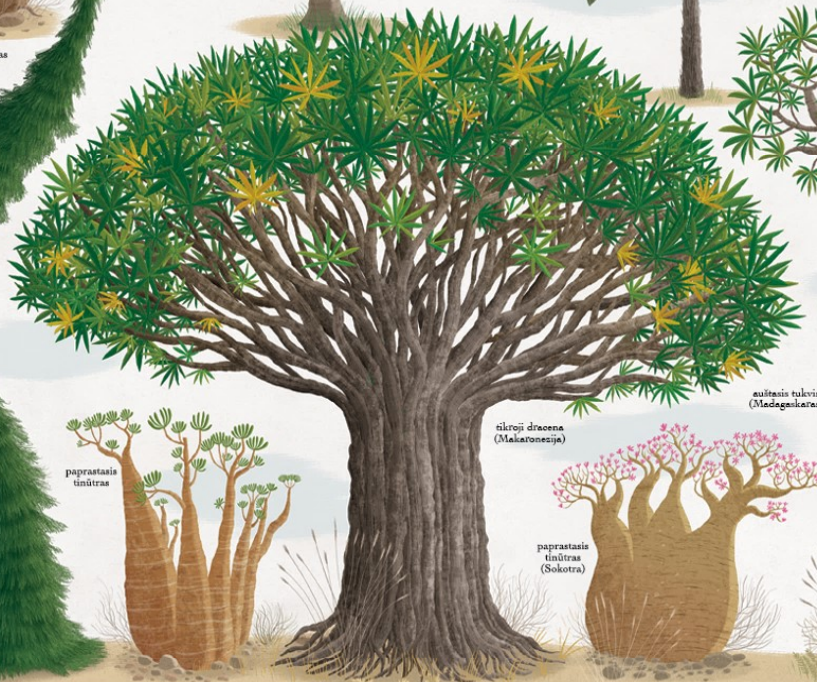
kilnioji dengė
(Madagaskaras)

uolninis bambalis
(Australija)

aukštinis sakotenis
(JAV ir Meksikos
pasienis)

paprastasis tinūtras
(Sokotra)

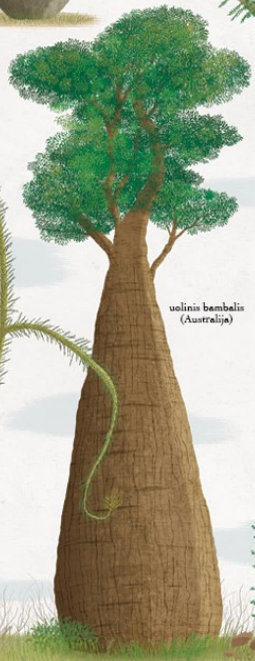
tikroji dračena
(Makaronezija)

aukštinis tulkvis
(Madagaskaras)

paprastasis tinūtras

paprastasis tinūtras
(Sokotra)

aukštinis sakotenis
(JAV ir Meksikos
pasienis)

uolninis bambalis
(Australija)

serbinė eglė,
veislė 'Bruna'
(Balkanai)

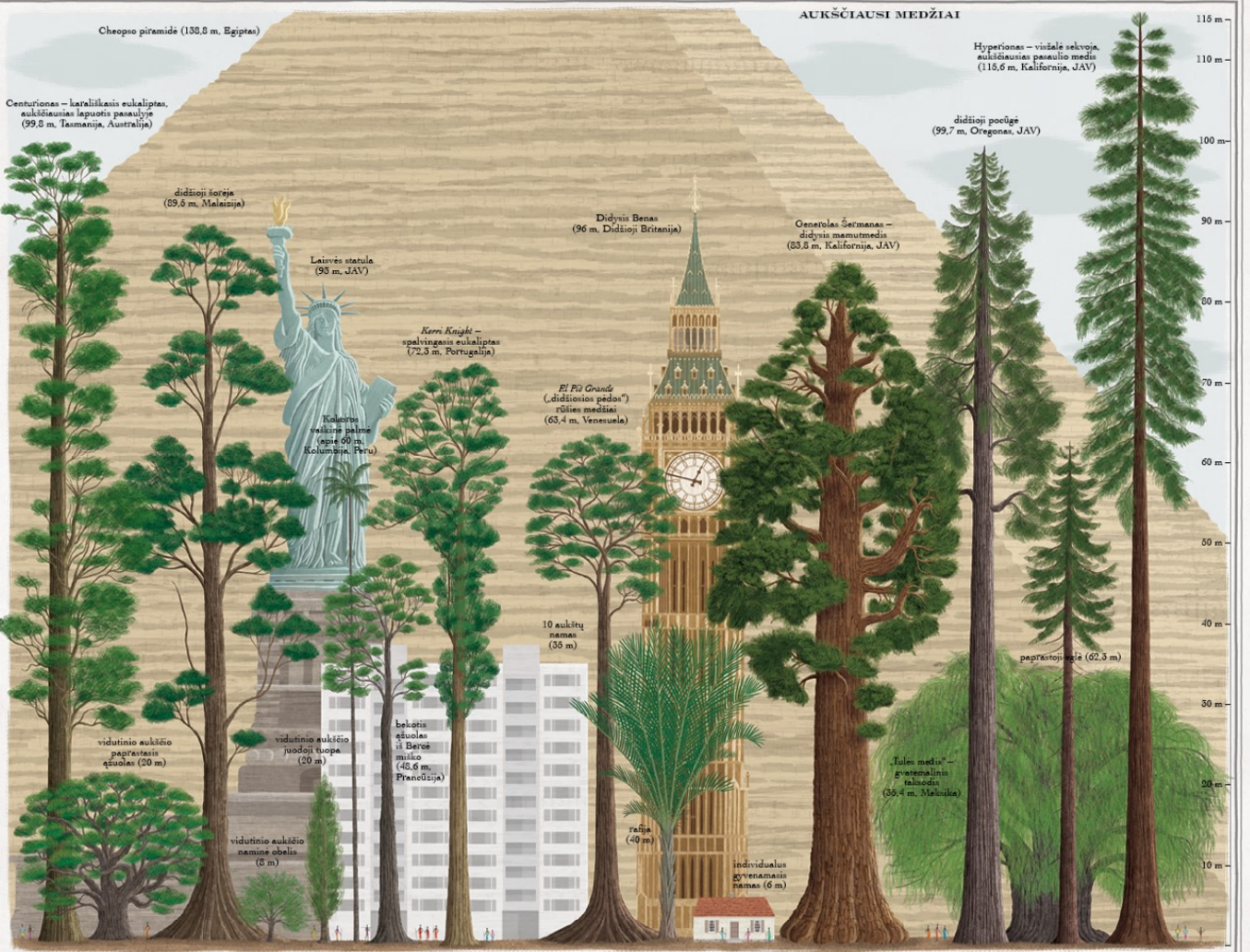

Aukščiausi pasaulio medžiai yra višalės selvojos. Rekor-
dininkas, vadinamas Hyper-
ionu, siekia net 116,6 metro, kaip
nustatė grupė drąšių mokslininkų, su
matavimo juosta įlipusių į jo viršūnę.
Antruosiu ant dėmonių palykos ne-
seniai ušlipę katalikiški eukaliptas.
Jis pastaraisiais metais praeigo re-
kordininkę didžiąją poelgę, turinčią
tenkintis trečiąja vieta. Šiuos medžius
skiria vos 10 cm. Amerikos poelgės ir
Australijos eukaliptai varžosi tar-
pusavyje ir dėl aukščiausio istorijoje
medžio vardo. 1872 metų dokumente
rašoma apie aukštą katalikiškį euka-
liptą, siekiantį 132,6 metro. 1897 metais
buvo nukirta didžioji poelgė, kuri,
kaip kalbama, buvusi net 146 metrų.

Sunku pasakyti, kiek iš abu metavei-
mai patikimi. Oinkės dėl praisties ir
liko neišspręstas, tačiau etitais grei-
čiausiai priklauso eukaliptams. Jie
auga labai greitai, todėl gali būti, kad
jau netrukus vėl pasiekia aukštį, koks
buvo tarsi laikas, kai žmonės dar ne-
buvo iškirtę senųjų natūralių girai.
Dėl greito augimo vienas spalvingasis
eukaliptas jau gavo aukščiausio Euro-
pos medžio titulą. Šis atvejis iš Aus-
tralinijos 1890 metais buvo pasodintas
Portugalijoje. Pakako vos kiek daugiau
nei šimto metų, kad jis praeitų visus
Europos medžius. Aukščiausias viet-
nis Europos medis yra net 10 metrų
išesinė paprastoji eglė (62 m), kuri
auga Slovėnijoje, o vietinių lapuočių
rekoradininkas yra Prancūzijoje augan-
tis bekoktis ąžuolas – 48 m. Aukščiaus-
ias Lietuvos medis – Degėnės milko
maumedis (49 m), augantis Priemų
rajonu, o aukščiausias Lietuvos lapuo-
tis – Pejūrio tuopa (40 m) iš Pejūrio
miestelio.

Aukščiausias atogrąžų medis ir, tik-
tina, Azijos rekordininkas yra didžioji
sorėja iš Malaizijos ir Tailandu. Pietų
Amerikoje laimetojo laurai priklaus-
o Venesueloje augantiai dedelvinių
leimai priskiriamai rūšiai, vadinama
El Pi Grande („didžioji pėda“).
Aukščiausio palmės priklauso vė-
lėpalėnių palmių rūšiai, augantiai
Kolumbijoje ir Peru – manoma, kad
jos pasiekia 60 metrų, nors konkrečių
matavimo rezultatų nėra.

Kad galėtume palyginti, pavėslio-
lyje pavaizduoti keli garūs pastatai ir
vidutinio aukčio ąžuolas, obelis bei
tuopa. Čia galite pamatyti ir kitų ka-
tegorijų rekordininkus. Ovatmalinis
takasidis *Arbol del Tule* („Tules medis“)
yra storiausis planetos medis, o didy-
sis mamutmedis – Genetolo Šermeno
medis – turi storiausią kamieną (šr.
XV pėsielį). O štai rafija yra palmė,
turinti ilgiausius, siekiančius net 25
metrus, lapus.

AUKŠČIAUSI MEDŽIAI

Cheopso piramidė (139,8 m, Egiptas)

Hyperionas – višalė selvoja, aukščiausias pasaulio medis (116,6 m, Kalifornija, JAV)

Centurionas – katalikiški eukaliptas, aukščiausias lapuočiai pasaulyje (99,8 m, Tasmanija, Australija)

didžioji poelgė (99,7 m, Oregonas, JAV)

didžioji sorėja (89,6 m, Malaizija)

Didysis Benas (96 m, Didžioji Britanija)

Genetolas Šermenas – didysis mamutmedis (83,8 m, Kalifornija, JAV)

Laivės statula (83 m, JAV)

Kern Knight – spalvingasis eukaliptas (72,3 m, Portugalija)

El Pi Grande (didžiausias pėdos) rūšies medis (63,4 m, Venesuela)

Kolombos valkinis palmis (apie 60 m, Kolumbija, Peru)

10 aukštų namas (35 m)

paprastoji eglė (62,3 m)

vidutinio aukčio paprastasis ąžuolas (20 m)

vidutinio aukčio juodoji tuopa (20 m)

bekoktis ąžuolas iš Berės milko (48,6 m, Prancūzija)

rafija (40 m)

Tules medis – ovatmalinis takasidis (26,4 m, Meksika)

vidutinio aukčio naminė obelis (5 m)

individualus gyvenamasis namas (6 m)

116 m –
110 m –
100 m –
90 m –
80 m –
70 m –
60 m –
50 m –
40 m –
30 m –
20 m –
10 m –

Apie medžius – tuos tikrusius – galima papasakoti daugybę neįtikėtinų dalykų, tačiau žmonės nuo senų laikų kuria istorijas, kuriose jie tampa dar fantastiškėsnai. Mituose, legendose ir pasakėšiose medžiai būna apdovanoti gyvenimu ir netgi patys keliauja iš vienos vietos į kitą. Antikiniėje Orakijoje labai įjymus buvo inabidantis Dodonės ąžuolas. Žynės, gyvenusios netoli jo pastatytose šventykloje, mokojo iš lapų įrašius suprasti dievo Dzeuso, atsakiusiantis į piligrimų klausimus. Išlaisvimas, šėdžius. Nepaprastai išimtingas buvo ir Indijoje augęs medis, dieną šnekėjęs vyro balsu, o naktį – moters. Jo patarimų teiravosi net patį Aleksandras Makedonietis.

Visai kitoks, visiškai nerimtas būvęs medis *Jimnaja*. Pasak japonų legendos, jis augęs Kinijoje. Šio medžio vaisiai buvo panašūs į žmogaus galvą ir, nors netardavo nė šėdžio, nuolat kvatėdovosi. Kartais juokdėmėni jie taip smalsiai drėgdavo, kad net krūdu nuo tų lapų. Susitikimas su *Jimnaja* grėsė nebent išjuokimu, o štai kitas medis iš japoniškos pasakos galėjęs ir nužudyti. Tai *Jubokko*, juo galėjęs virsti bet kuris medis, kurio papėdėje būta kauntynių. Nukautųjų kraujas sugirdėdavo jį dirvosiemį ir pašėdėdavęs medžio šaknis. Kartą kraujo patargėvęs medis jau nebėnotėjęs gerti vandens. Jis tapdėvęs medžiū vamyptų ir visą likusį gyvenimą gaudėdavęs neatsargius praėvisius bei siurbėdavęs jų kraują.

Ne mažiau įspūdingo būta medžio žmogėdros iš Madagaskaro. Pirmą kartą jį 1874 metais aprašė Edmundas Speneris, remdamasis vokiečių leidinioje Karlo Liche pasakojimu. Eng Liche matė, kaip mklodo genties žmonės pasukoje baėsišiam medžiū moterį, o šis vargšielė apkalbėjęs šakomis ir prarėjęs. Laikėdėiškai greitai išgarino šią sensacią šinię. Tačiau tik po daug laiko buvo įrodyta, kad Speneris patį išgalvojo ne tik medį žmogėdę, bet ir Karlą Lichę su visą mklodo gentimi.

Palyginti su šiais kraugėriais, entai – padami iš garšitosios anglų rėlytojo J. R. R. Tolkiensio trilogijos „Žiedų valdovai“ – atrodo nepaprastai tūkiaus būdo. Šios nepasakomai senos būtybės, pusiau žmonės, pusiau medžiai, gyvenę Fangorno miške ir paprastai neškišėdąvę į žmonių nykštukų ir orkių reikalus. Niekent kas nors būtų suskirtėdęs medį – šiuos jie gindėvę, o jų pyktis būdėvęs siaubingas.

